

Ks. prof. dr hab. Jan Słomka

BIBLIOGRAFIA

stan z 12.2018

Druki zwarte:

Il quarto discorso contro gli Ariani dello Pseudoatanasio. Analisi teologica, tesi dottorale in Teologia e Scienze Patristiche, Istituto Patristico Augustinianum, Roma 1993.

Ojcowie dzisiaj czytani, Łódź 1995.

Pokarm i ofiara. Refleksja eucharystyczna wczesnych Ojców greckich, Łódź 2000.

Polskie tłumaczenia dzieł Ojców Kościoła. Przewodnik bibliograficzny, Łódź 2001.

Chrzest i pokuta w starożytności chrześcijańskiej, Antologia tekstów, układ, wstęp i komentarze J. Słomka, Kraków 2004, ss. 286.

Jak miecz. Komentarze do czytań niedzielnych na rok A, B, C, Kraków 2004, ss. 340.

Nowe proroctwo. Historia i doktryna montanizmu, Katowice 2007, ss.280.

Wczesnochrześcijańskie nazwy chrztu, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2009, ss.232.

Historia duchowości. Czas ojców Kościoła, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2017, ss.162.

Wprowadzenie do teologii katolickiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2018, ss.164.

Artykuły naukowe, przekłady opatrzone wstępem i komentarzem

Z historii interpretacji nicejskiego wyznania wiary, w: *Łódzkie Studia Teologiczne* 3 (1994), s. 323-338.

Orygenesowy komentarz do słów "Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj", w: *Zeszyty Karmelitańskie* 1(4) (1994), s. 49-55, oraz pod tytułem: *Proście o rzeczy wielkie*, w: *Ojcowie dzisiaj czytani*, Łódź 1995, 32-50.

Św. Grzegorz z Nyssy pyta: Co to znaczy być chrześcijaninem?, w: *Zeszyty Karmelitańskie* 2(5) (1994), s. 47-54; oraz pod tytułem: *W imię Jezusa*, w: *Ojcowie dzisiaj czytani*, Łódź 1995, s. 10-31.

Wielopiętrowa Biblia, w: *Ojcowie dzisiaj czytani*, Łódź 1995, s. 51-67.

Stare prawo wolności człowieka (Ireneusz AH 4,37, wstęp, przekład, komentarz), w: *Ojcowie dzisiaj czytani*, Łódź 1995, s. 68-81.

Źródła pustyni, w: *Ojcowie dzisiaj czytani*, Łódź 1995, s. 82-105.

Doskonały kocha z całego serca (o Izaaku z Niniwy), w: *Ojcowie dzisiaj czytani*, Łódź 1995, 106-114, oraz pod tytułem: *Izaak z Niniwy. Doskonały kocha z całego serca*, w: *Widoki* 11(43) (1994), s. 12-13.

- Wolność a posłuszeństwo w ujęciu św. Ireneusza*, w: *Veritatem desiderat anima. Studia Patrystyczne z okazji 110 rocznicy urodzin Bertholda Altanera (1885-1964)*, red. N. WIDOK, (Opolska Biblioteka Teologiczna 6), Opole 1995, s. 25-52.
- Symbol Nicejski*, w: *Wolność w prawdzie. Księga Jubileuszowa Instytutu Teologicznego w Łodzi*, Łódź 1997, s. 125-140.
- Ojcowie, starożytne wyznania wiary i oficjalne teksty Kościoła starożytnego w Katechizmie Kościoła Katolickiego*, w: *Symbol Apostolski w nauczaniu i sztuce Kościoła*, red. ks. R. KNAPIŃSKI (Źródła i monografie 159), Lublin 1997, s. 25-38 (wersja skrócona: *Ojcowie w Katechizmie*, w: *Ojcowie dzisiaj czytani*, Łódź 1995, s. 114-130).
- MARCELI Z ANCYRY, *Fragmety zachowanych pism (1-35)*, wstęp i przekład J. Słomka, w: *Vox Patrum* 32-33 (1997), s. 439-450;
- Ojcowie Kościoła w tekstach Ojca Świętego*, w: *W kręgu Pism Papieża i tekstów biblijnych*, Łódź 1997, s. 77-81.
- Eucharystia w pismach Klemensa Rzymskiego, Ignacego Antiocheńskiego i w Didache*, w: *Studia Antiquitatis Christianae 13 (Judeochrześcijańskie elementy w literaturze patrystycznej)*, Warszawa 1998, s. 60-71.
- Wieloznaczność i niewystarczalność słowa według Orygenesa i św. Augustyna*, w: *Funkcja słowa w ewangelizacji, Materiały z konferencji 6-8 maja 1998 r.*, Łódź 1998, s. 249-254.
- System i nadzieja*, w: *Łódzkie Studia Teologiczne* 8 (1999), s. 333-342.
- Wcielenie u Marcelego z Ancyry*, wykład wygłoszony na sympozjum patrystycznym na KUL 27-28.11.2000, w: *Vox Patrum*, 38-39 (2000), s. 157-170.
- Bóg Ojciec u Marcelego z Ancyry*, wykład wygłoszony na sympozjum patrystycznym na UKSW 21.10.1999, w: *Studia Antiquitatis Christianae 15 (Bóg Ojciec i przełom wieków w myśli patrystycznej)*, Warszawa 2001, s. 55-65.
- Wspomnienie i oczekiwanie w refleksji eucharystycznej Justyna i Orygenesa*, wykład wygłoszony na sympozjum patrystycznym na UKSW 26.10.2000, w: *Studia Antiquitatis Christianae 15 (Bóg Ojciec i przełom wieków w myśli patrystycznej)*, Warszawa 2001, s. 161-168.
- [wraz z M. Woźniak-Łabieniec] *Poetycka polemika Zbigniewa Herberta ze św. Augustynem*, w: *Idee chrześcijańskie w życiu Europejczyka*, cz. I, red. A. CEGLIŃSKA, Z. STASZEWSKA, Łódź 2001, s. 113-128.
- Uczelnia jako miejsce pielęgnowania etyki obywatelskiej*, w: *Zaufać Bogu i człowiekowi. Książka dedykowana pośmiertnie w holdzie św. księdzu Profesorowi Tadeuszowi Sikorskiemu*, Łódź 2002, 246-249.
- Autorytet Soboru. Rola autorytetu w poszukiwaniach teologicznych: św. Atanazy i św. Grzegorz z Nazjanzu*, w: *Autorytety i normy. Materiały z konferencji 13-15 maja 2002 r.*, Łódź 2003, s. 391-400.
- Starotestamentalne przymierza w interpretacji Orygenesa*, w: *Verbum Vitae* 4 (2003), s. 213-226.
- Teologiczne podstawy egzegezy Orygenesa i jej aktualność*, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 36,2 (2003), s. 477-489.

- Orygenes o kapłaństwie i Eucharystii w Homiliach o Księdze Kapłańskiej*, w: *Vox Patrum* 44-45 (2003), s. 99-118.
- Św. Augustyn, rozterki miłośnika piękna*, referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji *Piękno materialne – piękno duchowe*, w Łodzi 15 maja 2003 r., w: *Piękno materialne, piękno duchowe*, red. A. Tomej-Mirek, Łódź 2004, s. 631-640.
- Ciało i Krew Jezusa jako pokarm. J 6,48-58 w interpretacji Orygenesesa, Vobis episcopus vobiscum christianus. Księga Jubileuszowa dedykowana Księdzu Arcybiskupowi Damianowi Zimoniowi w dwudziestolecie posługi biskupiej w archidiecezji katowickiej oraz w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. W. MYSZOR, A. MALINA, Katowice 2004, s. 231-243.
- Ciało i Krew Jezusa jako pokarm. J 6,48-58 w interpretacji Klemensa Aleksandryjskiego*, *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 37,2 (2004), s.131-138.
- Spór o władzę Kościoła nad chrztem*, w: *Studia i Materiały* 2004, s.162-169.
- Svaty Cyprian, otec latinske teologie eucharistie*, w: *Salve, Revue pro teologii a duchovni zivot a krestanskou kulturu* 15,2 (2005), s. 27-38, tłum. T. Eisnerova OP.
- Chrzest i Kościół: analiza określeń chrztu: „oczyszczenie” i „w imię Jezusa”*, w: *Kościół wobec granic. Praca dedykowana ks. prof. dr. Lotharowi Ullrichowi*, red. J. KEMPA, Katowice 2005, ss. 11-26.
- Sin in Origen's Homilies on Leviticus*, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 38, specjalny(2005), s. 58-69.
- Oczyszczenie z grzechu wg Orygenesesa*, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 38,2 (2005), s. 337-353.
- Praktyka eucharystyczna w starożytności. Wybrane świadectwa*, w: *Eucharystia w życiu Kościoła*, red. A. ŻADŁO, Katowice 2005, s. 84-100.
- Eklezjalne aspekty pierwszej fazy montanizmu*, w: *„A nadzieja zawieść nie może...” (Rz 5,5). Książka dedykowana papieżowi Janowi Pawłowi II w pierwszą rocznicę jego śmierci*, Instytut Teologiczny, Łódź 2006, s.560-568.
- Refleksja eucharystyczna w pierwszych wiekach chrześcijaństwa – Didache, Justyn, Ireneusz*, w: *Mistyka eucharystyczna*, red. J. GOGOLA OCD, Kraków 2006, s.15-35.
- Chrześcijańscy prorocy I-II wiek*, w: *Zeszyty Naukowe UJ, „Studia Religioznologiczne”* 39 (2006), ss. 9-21.
- Chrzest jako pieczęć*, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 39,2 (2006), s. 255-271.
- Sposoby wykładu patrologii*, w: *Dydaktyka teologii (SiM WTL UŚ 33)*, red. K. SOSNA, Katowice 2007, s. 91-100.
- Męczennicy i przebaczenie grzechów*, w: *Studia Pastoralne* 3(2007), s. 94-106.
- Metodologia wykładu patrologii-patrystyki w Polsce po „Instrukcji” z 1989 roku*, w: *Vox Patrum* 28 (2008), t. 52, s. 951-964.
- Działanie Ducha Świętego podczas modlitwy według Orygenesesa*, w: *Omnia tempus habent. Miscellanea theologica Vincentio Myszor quadragesimum annum laboris scientifici celebranti ab amicis, sodalibus discipulisque oblata*, red. A. REGINEK, G. STRZELCZYK, A. ŻADŁO, Katowice 2009, s. 114-124.

- Recepcja Pawłowej teologii chrztu*, w: *Nieść nadzieję na współczesne areopagi. Otaczając troską życie. W roku św. Pawła Apostoła Narodów*, red. B. BIELA, Katowice Piekary Śląskie 2009, s. 71-82.
- Ireneusz i przebóstwienie człowieka*, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 42,1 (2009), s. 97-104.
- Disciplina arcani. Czy chrześcijaństwo jest religią ezoteryczną?*, w: *Chrześcijaństwo w świecie późnego antyku* (SACH 18), red. J. NAUMOWICZ, Warszawa 2009, s. 107-126.
- Eklezjalno-teologiczne podstawy praktyki pokutnej wprowadzonej przez Cypriana w Kartaginie*, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 42,2 (2009), s. 24-37.
- Homilia jako „budowanie Kościoła według Orygenesusa”*, w: *Praedicamus Christum crucifixum. Słowo Boże w liturgii Kościoła. Księga Jubileuszowa dedykowana Księdzu Arcybiskupowi Damianowi Zimoniowi Metropolicie Katowickiemu w 25. rocznicę święceń biskupich*, red. A. ŻĄDŁO, Katowice 2010, s. 181-187.
- Problem uczestnictwa w Eucharystii niedzielnej w okresie patrystycznym*, w: *Natura i cechy zgromadzenia liturgicznego*, red. A. ŻĄDŁO, Katowice 2010, s.102-114.
- Judeochrześcijańska koncepcja Kościoła*, w: *Kościół starożytny - Królestwo Chrystusa i instytucja*, red. F. DRĄCZKOWSKI, J. PAŁUCKI, P. SZCZUR, M. SZRAM, M. WYSOCKI, M. ZIÓŁKOWSKA, Lublin 2010, s. 23-35.
- Marcelego z Ancyry interpretacja Prz 8,22-30*, w: „*Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*” 44,1 (2011), s. 38-44.
- Posługa biskupa jako officium*, w: *Studia Pastoralne* 7 (2011), s. 409-411.
- Poznanie Boga przez pogan według apologetów wczesnochrześcijańskich*, w: *Wczesne chrześcijaństwo a religie*, red. I.S. Ledwoń, M. Szram, Lublin 2012, s. 329-376.
- Komentarz Orygenesusa do słów: „Oto Baranek Boży, który gładzi grzech świata”*, *Studia Teologiczne i Humanistyczne* 2,1 (2012), s. 23-33.
- Mistrz i uczeń w pismach ojców pustyni*, w: *Mistrz i uczeń. Zbiór studiów*, red. D. Bienkowska, J. Lewandowicz, Łódź 2013, s. 69-76.
- Teologiczne przesłanki urzędu biskupa; Rola biskupa w Kościele według Ignacego Antiocheńskiego*, w: *Studia patrystyczne zebrane w 90. rocznicę ustanowienia administracji apostołskiej na Górnym Śląsku (Studia Antiquitatis Christianae. Series Nova 15)*, Wybór i redakcja Wincenty Myszor, Katowice 2014, s. 9-16.
- Dzieło stworzenia w myśli patrystycznej*, w: *Scripturae Lumen 6. Biblia i jej oddziaływanie. Bóg Stwórca*, Tarnów 2014, s. 335-348.
- Krytyka żydów w najstarszych pismach tradycji antiocheńskiej i azjatyckiej*, w: *Historia - teologia-tradycja. Księga Jubileuszowa dedykowana Księdzu Józefowi Krętoszowi w 65. rocznicę urodzin*. [Studia Pastoralne 10(2014)], s. 396-404.
- Teologia chrztu u ojców Kościoła*, w: *Nowe życie w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski na lata 2013-2017* pod red. ks. dra Szymona Stułkowskiego, Poznań 2015, s. 221- 238.
- Metodologia teologii duchowości*, *SSHT* 50,1 (2017), s. 129-142.
- Metafora w teologii. Kilka uwag na marginesie traktatu J. Derridy Biała mitologia. Metafora w tekście filozoficznym*, „*Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*” 51,1 (2018) s. 76-88.

Publikacje elektroniczne:

http://www.wtl.us.edu.pl/pdf/bibliografia_tlumaczen_OK.pdf – bibliografia polskich tłumaczeń tekstów Ojców Kościoła do r. 2006.

<http://www.wtl.us.edu.pl/pdf/zak/patrologia.pdf> – konspekty do wykładów z patrologii.

Marceli z Ancyry. Fragmenty zachowanych pism:

https://rebus.us.edu.pl/bitstream/20.500.12128/3227/3/Slomka_Marceli_z_Ancyry_fragmenty_zachowanych_dziel.pdf

Recenzje:

Storia della teologia, Casale Monferrato 1993, w: *Collectanea Theologica* 1994, z. 1, 171-173.

Hubertus R. DROBNER, *Lehrbuch der Patrologie*, Freiburg in Breisgau-Basel-Wien, 1994, ss. 452, w: *Łódzkie Studia Teologiczne*, 5 (1996), s. 309-310.

EUGIPIUSZ, *Żywoć św. Seweryna. Reguła*, tłum. i oprac. K. OBRYCKI, *ŻM* 13, Kraków-Tyniec 1996, w: *Vox Patrum* 30-31 (1996), s. 479-481.

ATANAZY Z ALEKSANDRII, *O wcieleniu Słowa*, przekład, wprowadzenie, przypisy i indeksy M. WOJCIECHOWSKI, Warszawa 1998, ss. 92, w: *Łódzkie Studia Teologiczne* 7 (1998), s. 363-364.

Wolf-Dieter HAUSCHILD, *Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte*, Band I: *Alte Kirche und Mittelalter*, Gütersloh 1995, ss. 694, w: *Łódzkie Studia Teologiczne* 7 (1998), s. 358-361.

Pierwsze pisma greckie o dziewictwie: PSEUDO-KLEMENS RZYMSKI, *Listy o dziewictwie*; METODY Z OLIMPU, *Uczta*; PSEUDO-BAZYLI, *Homilia o dziewictwie*; wstęp i opracowanie: J. NAUMOWICZ, przekład: S. KALINKOWSKI, W. KANIA, J. NAUMOWICZ, Kraków 1997, ss.300, w: *Łódzkie Studia Teologiczne* 7 (1998), s. 361-363.

R. MURAWSKI, *Wczesnochrześcijańska katecheza (Do Edyktu Mediolańskiego - 313r.)*, Płocki Instytut Wydawniczy, Płock, 1999, ss. 238, w: *Łódzkie Studia Teologiczne* 8 (1999), s. 427-429.

Manlio SIMONETTI, *Między dosłownością a alegorią. Przyczynek do historii egzegezy patrystycznej*, przekład T. SKIBIŃSKI SAC, Kraków 2000, s. 386. w: *Łódzkie Studia Teologiczne* 9 (2000), s. 357-359.

Bernard SESBOÛÉ SJ, Joseph WOLINSKI, *Bóg zbawienia. Tradycja, reguła i Symbole wiary. Ekonomia zbawienia. Rozwój dogmatów trynitarnych i chrystologicznych* (Pierwszy tom historii dogmatów opracowywanej pod redakcją Bernarda SESBOÛÉ SJ), tłum. P. RAK, red. T. DZIDEK, Kraków 1999, s. 490, w: *Łódzkie Studia Teologiczne* 9 (2000), s. 359-361.

M. KOZERA, *Idealy Ojców pustyni. Pathos i apatheia*, Lublin 2000, w: *Vox Patrum* 40-41 (2001), s. 545-547.

K. PANUŚ, *Zarys historii kaznodziejstwa w Kościele katolickim*, cz. I-III, Kraków 1999-2001, w: Tygodnik Powszechny 10, (28.04.2001).

Henryk PIETRAS, *Początki teologii Kościoła*, Kraków 2000, *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 37,1 (2004), s. 191-194.

Pisma św. Augustyna o małżeństwie i dziewictwie. Przekład i komentarz (Wartości małżeństwa, O świętym dziewictwie, O doskonałym wdowieństwie, Cudzołżne małżeństwa, O powściągliwości, Małżeństwo i pożądliwość), red. A. ECKMANN, tłumacze: W. EBOROWICZ, R. BOBEL, H. BOJKO, T. GACIA, M. CIEŚLUK, S. LASKOWSKI, K. KOŚCIELNIAK OFMConv, Lublin 2003, s. 392, *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 37,2 (2004), s. 293-296.

Michael FIEDROWICZ, *Teologia ojców Kościoła. Podstawy wczesnochrześcijańskiej refleksji nad wiarą*, przekład Wojciech Szymona OP, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2009 (oryginał: *Theologie der Kirchenväter. Grundlagen frühchristlicher Glaubensreflexion*, Freiburg - Basel - Wien, Herder, 2007); w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 43,1 (2010), s. 175-176.

Jacek KEMPA, *Konieczność zbawienia. Antropologiczne założenia soteriologii Anzelma z Canterbury* (Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego, nr 53), Katowice 2009, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 43,1 (2010), 176-181.

recenzja: Henryk Pietras SJ, SOBÓR NICEJSKI (325). Kontekst religijny i polityczny, dokumenty, komentarze, Kraków 2013, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne*, nr 1/2014.

Sprawozdania, omówienia, noty bibliograficzne

Wspomnienie o śp. ks. Zygmuncie Skowrońskim, wraz z notką bibliograficzną o jednym jego artykule patrystycznym: Świadomość prymatu u św. Leona Wielkiego, w: *Wiadomości Diecezjalne Łódzkie* 29 (1955), s. 200-205, w: *Vox Patrum* 12-13 (1987), s. 546-547.

Ojcowie Kościoła w Internecie, w: *Vox Patrum* 24-29 (1993-1995), 709-711.

Kilka uwag o Przebudzeniu Anthony de Mello, w: *Ojcowie dzisiaj czytani*, Łódź 1995, s. 154-162.

Grzegorz JAŚKIEWICZ, *Keryks – kerygma w mowach Grzegorza z Nazjanzu*, Siedlce 2003, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 37,1 (2004), s. 231-232.

Bogdan CZYŻEWSKI, *Księgi Pisma Świętego w ujęciu izagogi Juniliusza Afrykańczyka*, Poznań 2003, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 37,1 (2004), s. 232.

Elżbieta KOTKOWSKA, *Pomyśleć świat jako całość wg św. Grzegorza z Nyssy*, Poznań 2003, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 37,1 (2004), s. 231-232.

Jean DANÉLOU, *Teologia judeochrześcijańska. historia doktryn chrześcijańskich przed Soborem Nicejskim*, przekład S. BASISTA, Kraków 2002, w: *Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne* 37,1 (2004), s. 233.

Publiczne dyskusje:

Inspiracje chrześcijańskie wczoraj i dziś. Z prof. Stefanem Swieżawskim rozmawia ks. Jan Słomka, w: Inspiracje chrześcijańskie w kulturze Europy. Materiały z konferencji 11-14 maja 1999 r. Łódź 2000, s. ??.

Tłumaczenia:

Jacques FONTAINE, *Chrześcijańska literatura łacińska. Rys historyczny*, przełożył z języka włoskiego ks. Jan Słomka, 8. tom serii „Teologia dla wszystkich”, Tarnów 1997.

Św. IZAAK Z NINIWY, *Gramatyka życia duchowego*, wstęp, przekład z języka włoskiego, opracowanie i redakcja naukowa ks. Jan Słomka, seria Biblioteka Ojców Kościoła, Kraków 2010.